

Podle not M. Haly

25.10.2009

Jak se mladíkovi s Heršpic podařilo ovládnout české dálnice

Dost možná by si toho třicetiletého muže ještě dlouho nikdo nevšiml. Opuletní oslava narozenin za tři čtvrtě milionu, kterou letos v červenci **Michal Hala** uspořádal na břehu Vltavy, ale všechno změnila. O mladého manažera státního Ředitelství silnic a dálnic ČR se začala zajímat média, a dnes se dokonce zdá, že tahle party (sponzorovaná zřejmě stavebními firmami) otřese jeho hvězdnou kariérou. Zatím není nic jasné a sám Hala hlásí, že svou milovanou práci jen tak opustit nehodlá. Halův osud ale stojí už teď za pozornost. Nejen že jde o jeden z nejvlivnějších úřednických postů v zemi (dálničním ředitelstvím letos proteče třicet miliard, napřesrok ještě o polovinu víc), pátrání po minulosti vystudovaného kytaristy z moravských Heršpic ale odhaluje i to, jak to dnes ve státní správě chodí.

Hlídací pes

„Můžu říct, že v současné době se oddělilo zrno od plev,“ prohlásil přesně před jedenácti lety student brněnské JAMU Michal Hala na adresu české sociální demokracie a upozornil, že ČSSD by si do budoucna měla vzít zásadní poučení z případu poslance Tomáše Teplíka – jednoho z prvních politických přeběhlíků v Česku. Ponaučením byl myšlen větší důraz na zásadovost a morálku členů ČSSD a Mladí sociální demokraté, které tehdy Michal Hala vedl, chtěli v tomhle plánu sehrát zásadní roli „hlídacího psa“.

Zatímco Teplík skutečně jako „pleva“ řady sociální demokracie opustil (a vstoupil do vládní ODS), mladý hudebník Michal Hala se stal jedním z nejvýraznějších nových „zrniček“ strany. Ještě jako devatenáctiletý převzal roli mluvčího a místopředsedy Mladých sociálních demokratů, kteří po odchodu předchozího lídra **Stanislava Grosse** hledali nové tváře. „Byl to

snaživý kluk, takový aktivní a slušný mladík,“ vzpomíná na tu dobu starosta Halových rodných Heršpic Jiří Ziegler, sám sociální demokrat.

Mladý Michal nebyl v heršpické politice jediným zástupcem Halových. Čerstvého absolventa střední školy přivedl k sociálním demokratům jeho otec, předseda finančního výboru zdejšího zastupitelstva. Na místní úrovni se ale agilní student dlouho neohráł. „*On byl velmi ctižádostivý a brzy šel výš do Brna, pak už jsme o něm moc neslyšeli,*“ říká starosta Ziegler.

Sázka na rané stranické angažmá se každopádně pro Michala Hala, působícího zároveň na postu mluvčího Studentské rady vysokých škol, ukázala jako správná volba. Na krajské úrovni si postupně získal jméno a z řadového člena se stal tajemníkem krajského výkonného výboru strany. „*Patřil ke schopným organizátorům a měl elán jako málokdo,*“ vzpomíná i častý účastník tehdejších jednání, brněnský poslanec a stínový ministr financí **Bohuslav Sobotka**.

Halův elán se přitom brzy přetavil i v konkrétní výsledky. „*Začínali jsme téměř na zelené louce, teď máme asi sto dvacet členů,*“ pochlubil se v roce 1998 místopředseda Mladých sociálních demokratů bilancí své organizace v deníku Rovnost. Jak se přitom následně ukázalo, mladé straníky Halovo předsednictvo lákalo do partaje i atraktivním slibem následného „uplatnění členů MSD ve státní správě“.

Slib úřednické trafiky tedy zabral. Zřejmě největší šanci však využil sám Michal Hala – v polovině roku 2000 se stal šéfem tiskového odboru ministerstva dopravy.

Ředitel vnitra

O počátku raketové kariéry ještě nedostudovaného hudebníka dnes hovoří Jaromír Schling, který Halu na ministerstvo přivedl, podobně jako ostatní pamětníci – Hala si ministra získal svou agilností a komunikačními schopnostmi na jednáních krajského výboru ČSSD, kam Schling před nástupem do Zemanovy vlády pravidelně dojížděl jako poslanec.

Roli zdatného komunikátora musel ale Hala prokazovat téměř okamžitě také na ministerstvu – jeho působení se kryje i s plány na stavbu ostravské dálnice D 47, přilepené bez výběrového řízení izraelské firmě Housing & Construction. Ta se, jak známo, následně proměnila v jednu z největších afér Zemanovy vlády.

Hala však na ministerstvu nezůstal dlouho. Zhruba po roce odchází za svým známým z Brna, čerstvě jmenovaným šéfem Ředitelství silnic a dálnic ČR (ŘSD) Pavlem Havířem a stává se jeho tajemníkem, krátce poté dokonce ředitelem vnitřních věcí úřadu. Nad touto funkcí kroutí dodnes experti hlavou, protože na jiných úřadech podobné ředitelství neexistuje. V praxi přitom pod sebe mladý hudebník se souhlasem nevýrazného ředitele soustředil všechny klíčové funkce úřadu včetně těch, kde se rozdělovaly peníze na stavbu nových silnic a dálnic.

Hala se do reorganizace ŘSD pustil s takovou vervou, že si proti sobě popudil většinu svých kolegů, a v jednom momentě se proti němu dokonce zaměstnanci hromadně vzbouřili. Právě v těch vzrušených chvílích přitom vyšly najevo i podezřelé okolnosti, za jakých Hala krátce předtím přidělil dvoumilionovou zakázku na dodávku počítačů a softwaru české pobočce firmy IBM. Skandál odstartoval další sérii odhalení, která skončila odvoláním ředitele ŘSD i ekonomického náměstka. Sám Hala však tehdy ve své funkci zůstal.

K tomu, kde leží příčina téhle nepostradatelnosti, se za chvíli dostaneme, ještě na okamžik ale zůstaňme u počítačové firmy IBM. Jejím tehdejšímu řediteli Williamu Peškovi totiž dorazila od Haly i prosba, která se zdánlivě počítačů netýkala. Hala hledal zaměstnání pro svého staršího bratra a v e-mailu, který tehdy z ŘSD unkl, Peška pobízí, zda by potřebné uplatnění pro bratra nebylo možné najít právě v IBM. „*Staví barák a potřeboval by něco lepšího,*“ popisoval tehdy bratrovu finančně neuspokojivou situaci manažer ŘSD.

Pešek nakonec Jakuba Halu nezaměstnal, protože zaměstnanci ŘSD spustili nad jednáním svých šéfů poplach. Pešek s Michalem Halou ale zůstali v čilém kontaktu – Pešek totiž následně přestoupil do firmy Notes CS, která podle zjištění Respektu dodnes dodává ŘSD IT služby v řádu desítek milionů. A zhruba od stejné doby se začíná v podnikání nebývale dařit také Jakubu Halovi.

Poradíme, postavíme

„*Já se s vámi nebudu vůbec bavit,*“ říká do telefonu čtyřiatřicetiletý Jakub Hala ihned poté, co se dozví, že jde o novináře, a pokládá sluchátko. Je to škoda. Stačí totiž několik hodin na katastrálním úřadě a pár telefonátů, aby si člověk potvrdil, že na podnikání Jakuba Haly něco nehraje.

V rodinném domku v Heršpicích, kde pan Hala bydlí, sídlí i jeho firma Entrance. Podle obchodního rejstříku se věnuje mimo jiné poradenství v oblasti softwaru. Komu a kdy firma své poradenství nabídla a zda nespolupracovala například s už zmíněnou IBM či Notes CS, není možné zjistit. O Entrance neexistuje na internetu prakticky jediný záznam a nemá ani vlastní webové stránky. Podobný problém přitom souvisí i s její další činností – poradenstvím v oblasti stavebnictví a architektury.

„*Co se stavařiny týče, nikdy jsem to jméno neslyšel,*“ říká jeden z manažerů největší stavební firmy v okrese Instav Vyškov Jiří Široký. O něco úspěšnější je pak člověk při pátrání přímo v Heršpicích, kde Halovi bydlí. Firma Entrance se tu nedávno podílela na stavbě bytového dvojdomku. To je ale také to jediné, co lze na obecním úřadě zjistit, o žádné další činnosti místní nevědí.

Poradenství počítačů, stavařina – už to by byl široký rozptyl. Entrance se ale do třetice zabývá i reklamou a marketingem. Podle rejstříku by měl tohle všechno obstarávat jediný člověk – Jakub Hala. Ještě zajímavější je zřejmě fakt, že firma v uplynulých letech nakoupila v těsném okolí Heršpic celkem osm parcel zahrad a polí a tahle investice v řádu milionů se podle všeho kvůli heršpickým plánům na rozšiřování zástavby brzy může proměnit v další zakázky.

Mohli bychom pokračovat – výčet majetku spojeného s kdysi chudým Jakubem Halou čítá několik dalších pozemků a nemovitostí v různých koutech Česka a to zhruba za sedm milionů (všechny přitom byly zakoupené v uplynulých šesti letech). Hala figuruje také jako společník u několika dalších firem a ve hře jsou přitom opět investice v řádu dalších několika milionů.

Kde si na takový majetek mladý podnikatel (hledající ještě před pár lety lepší zaměstnání) přišel, není jasné, a chtět nechť se nabízí i otázka, nakolik může tenhle příběh úspěchu souviset právě s hvězdnou kariérou předáka ŘSD Michala Haly.

Jakub Hala mlčí a opakovanou žádost Respektu o rozhovor odmítl minulý týden i sám Michal Hala. Vysvětlení obou mužů by přitom bylo maximálně zapotřebí. Michal Hala dnes rozhoduje o zakázkách za miliardy korun a v rámci další restrukturalizace ŘSD, která se odehrála pod Halovou taktovkou před dvěma lety, se jeho pravomoci ještě více posílily. O vítězích dálničních miliardových zakázek rozhoduje sice odborná komise, je to ale právě Hala, kdo z omezené skupinky expertů hodnotitele vybírá a stanovuje kritéria a požadavky pro finální podobu staveb.

Podle nedávného odhalení České televize přitom mezi jejich vítězi figurují i stavební firmy, které oběma bratrům sponzorují nákladné závody motoristické rallye. A byly to rovněž dálniční stavaři, kdo tvořil nejpočetnější skupinku účastníků už zmiňované Halovy narozeninové megaparty za tři čtvrtě milionu.

Ten, kdo umí

Zdaleka jsme nezmínili všechny kauzy, ve kterých se jméno Hala objevuje. Už výše uvedený výčet by měl podle veškerých zvyklostí znamenat pro běžného úředníka přinejmenším vyhozov. Kolem Michala Haly ale všichni našlapují opatrně. Teprve před pár dny se objevil náznak toho, že Halova kariéra na ŘSD přece jen končí. Jeho formální nadřízený, generální ředitel ŘSD Alfred Brunclík, totiž čerstvě prohlásil, že po dvou letech Halovo schéma řízení ruší a zavádí vlastní dlouho plánovanou reorganizaci. V té se přitom s Halovým postem nepočítá.

Podle lidí z ministerstva dopravy a ŘSD jde o jakýsi nepřiznaný vyhozov, ke kterému teprve teď, po propuknutí některých zmíněných kauz, získal Brunclík „souhlas z vyšších míst“. Od Haly se totiž pomalu odvrací i jeho domovská ČSSD. „*Pan Hala už s námi není ve spojení, ve straně se nijak neangažuje,*“ říká Bohuslav Sobotka a šéf ČSSD Jiří Paroubek mluví ještě razantněji, když Halovo chování označuje za „*neomluvitelný prohřešek*“.

Jak přitom říká i bývalý Halův spolupracovník a šéf Státního fondu dopravní infrastruktury Pavel Švagr, se svým zápalem a schopnostmi měl před sebou Michal Hala možná ještě velkou kariéru. „*Důvodů toho konce je asi víc,*“ tvrdí Švagr. „*Zřejmě ale ztratil přehled o tom, co se ještě v úřednické pozici toleruje a co už je úplně za hranicí.*“

Hala by tedy měl skončit, ale sám nevylučuje účast v tendru na nově vzniklý post ředitele pro veřejné zakázky ŘSD. Získal k tomu důležitého spojence. Ministr dopravy Gustáv Slamečka si totiž nechal vypracovat studii analyzující Halův střet zájmů související právě se sponzoringem automobilových závodů a prý je vše v pořádku.

„*Ty firmy získaly řádově jen jednotky procent ze zakázek a neviděli jsme v tom žádnou manipulaci,*“ říká za ministerstvo mluvčí Karel Hanzelka i přesto, že šlo v absolutních číslech o miliardy. Zmíněný audit navíc vůbec nezkoumal detaily soutěží, ve kterých firmy Edikt a Vars Brno uspěly, ani to, zda jim například výběrové řízení uměle nenahrávalo.

Stále také neznáme odpověď na jasnou otázku, jak je možné, že úředníku Halovi od začátku procházejí nejen všechny skandály, ale že se na svém vlivném postu udržel posledních osm let prakticky za každé vlády. Mezi lidmi ze stavařské branže se objevují různá vysvětlení, hovořící nejčastěji o tom, že Hala zkrátka „*umí zařídít věci*“ a vychází dobře jak s politiky z domovské ČSSD, tak i politického rivala ODS. V sociální demokracii měl navíc díky svému mladickému politickému angažmá (členem ČSSD je dodnes) vždy vlivné spojence, kteří se za jeho kariéru přimluví.

O detailech, co to přesně znamená „*zařídít věci*“, však stavaři i úředníci ŘSD nechtějí veřejně mluvit, protože se prý bojí problémů při budoucí práci. Lidé z branže dnes ale upozorňují především na skutečnost, že právě o dálnicích se hovoří jako o pravděpodobném penězovodu do stranických pokladen, a jak čerstvě potvrdila i studie Evropské komise, ceny za tuzemské dopravní stavby jsou už roky nevysvětlitelně vysoké.

Ministr dopravy Gustáv Slamečka dnes hlásí, že cena dálnic půjde dolů, a ve stejném duchu hovoří i Halův dosavadní šéf z ŘSD Alfréd Brunclík. Zatím jsou to jen slova. To, nakolik jsou míněna vážně, může ale už brzy napovědět i další osud mladého úředníka z Heršpic.

Autor/fi: Tomáš Sachr